

Woordenlijsten Duits vwo

Deze woordenlijst is onderdeel van de examentraining Duits vwo van Stichting Studiebegeleiding Leiden (SSL).

Voor Duits, Engels en Frans kun je bij SSL een training in **leesvaardigheid** of een training in **lees- en luistervaardigheid** volgen. Tijdens deze cursussen krijg je zoekstrategieën aangereikt waarmee je op het examen het juiste antwoord in de tekst kunt vinden. Er wordt gewerkt met speciaal voor deze cursus ontwikkeld lesmateriaal, zoals deze woordenlijst. In de trainingen vroeg in het jaar, vanaf de herfstvakantie tot en met de kerstvakantie, besteden we ook aandacht aan **luistervaardigheid**.

Ook voor (bijna) alle andere examenvakken biedt SSL examentrainingen aan voor leerlingen uit 5 havo en 6 vwo.

Oefenen met de woordenlijsten

Om je te helpen bij het leren van de woordenlijsten, hebben we (een deel van) de woorden uit de lijsten in StudyGo gezet. StudyGo is een online programma waarmee je woordjes kunt overhoren.

Hoe gebruik je StudyGo?

- Maak een account aan bij StudyGo (<https://studygo.com/nl/learn>) en log in.
- Ga naar de StudyGo-lijsten van SSL:
<https://studygo.com/nl/learn/examentraining-ssl-leiden>.
- Klik in het menu 'Gedeelde mappen' op jouw vak. Open een van de lijsten en klik daarna op overhoren.
- Omdat sommige lijsten erg lang zijn, hebben we deze opgesplitst. Zo kan je ook met kleinere groepjes woorden oefenen, wanneer je even een half uurtje tijd hebt. Wat is belangrijk om in ieder geval voor de Examencursus te oefenen?
 - Focus als eerste op de signaalwoordenlijst (of signaalwoordenlijst essentials, als die er is voor jouw vak). Deze woordenlijst bevat de belangrijkste signaalwoorden om voor de cursus te leren. De verbanden die bij de signaalwoorden horen, zijn belangrijker om te weten dan de precieze vertaling.
 - Daarna is het heel nuttig om eens naar de basiswoordenlijst te kijken. Deze bevat de meest voorkomende woorden van de afgelopen eindexamens.
 - Merk je fouten op of heb je nog vragen over de woordenlijsten op StudyGo? Mail naar talentrainingen@sslleiden.nl.

Signaalwoorden

Onderstaande lijst is een lijst van de meestvoorkomende signaalwoorden uit de afgelopen 15 Cito eindexamens. Ze staan op alfabetische volgorde zodat je hierin snel de betekenis en het tekstverband kunt vinden wanneer je ze tegenkomt in een tekst of opgave!

Meest voorkomende signaalwoorden		
aber	maar	Tegenstelling
allerdings	echter	Tegenstelling
also	dus	Gevolg / conclusie
anfangs	aanvankelijk / in eerste instantie	Tijd / volgorde
auch	ook	Uitbreiding / opsomming
außerdem	bovendien	Uitbreiding / opsomming
beispiel	bijvoorbeeld	Voorbeeld geven / concreet maken
bevor / vor	voor(dat)	Tijd / volgorde
bis	totdat	Tijd / volgorde
dagegen / hingegen	daarentegen	Tegenstelling
daher	vandaar	Gevolg / conclusie
damals	vroeger	Tijd / Volgorde
damit	zodat, om te bereiken dat	Gevolg / conclusie
demnach	dus, daarom	Gevolg / conclusie
denn	want	Reden / oorzaak
dennoch	desalniettemin	Tegenstelling
der Grund / die Gründe	de reden / de redenen	Reden / oorzaak
deshalb	daarom	Gevolg / conclusie
deswegen	daarom	Gevolg / conclusie
doch	toch	Tegenstelling
ebenfalls	eveneens, ook	Uitbreiding / opsomming
eigentlich	eigenlijk	Tegenstelling
einerseits ... andererseits	enerzijds ..., anderzijds	Tegenstelling
erst recht	pas echt	Versterking
erstens / zweitens / drittens	ten eerste / tweede / derde	Uitbreiding / opsomming
etwa	bijvoorbeeld	Voorbeeld geven
früher	vroeger / in het verleden	Tijd / volgorde
gar	al helemaal, zelfs	Versterking
heutzutage / heute	nu, tegenwoordig, vandaag de dag	Tijd / volgorde
hingegen	daarentegen	Tegenstelling
hinzu kommt	hier komt bij / bovendien (is er)	Uitbreiding / opsomming
immerhin / ohnehin	in ieder geval, toch	Tegenstelling
in der Tat	inderdaad	Versterking
indem	doordat	Reden / oorzaak

Meest voorkomende signaalwoorden (vervolg)		
inzwischen	ondertussen	Tijd / volgorde
je ... desto	hoe ... hoe	Gevolg / conclusie
jedenfalls / auf jeden Fall	in elk geval	Beperking
jedoch	echter	Tegenstelling
jetzt	nu / tegenwoordig	Tijd / volgorde
mittlerweile	ondertussen	Tijd / volgorde
nämlich	namelijk	Reden / oorzaak
nicht nur ... sondern (auch)	niet alleen ... maar ook	Uitbreiding / opsomming
nicht nur ... sondern (auch)	niet alleen ... maar zelfs	Versterking
nur	slechts / alleen (maar)	Beperking
obwohl	hoewel	Tegenstelling
ohnehin	in ieder geval, toch	Tegenstelling
schließlich	want natuurlijk	Reden / oorzaak
seitdem	sindsdien	Tijd / volgorde
so... dass	zo..., dat	Gevolg
(eben / genau) so..., wie	(net / precies) zo..., als	Vergelijking
so	dus / zo	Gevolg
so	zo / bijvoorbeeld	Voorbeeld geven
sogar	zelfs	Versterking
(nicht...), sondern	(niet...), maar	Tegenstelling
sowie	evenals / alsook	Uitbreiding / opsomming
später	later	Tijd / volgorde
statt(dessen)	in plaats (daar)van	Tegenstelling
tatsächlich	inderdaad	Versterking
trotz(dem)	(des)ondanks	Tegenstelling
übrigens	overigens / 'by the way'	Extra informatie
während	terwijl	Tegenstelling
während	tijdens	Tijd / volgorde
weder ... noch	noch ... noch (geen van beiden)	Vergelijken
weil	omdat	Reden / oorzaak
zudem	bovendien	Uitbreiding / opsomming
zuletzt	als laatste / tenslotte	Tijd / volgorde
zum Beispiel	bijvoorbeeld	Voorbeeld geven
zusätzlich	bovendien / daarbij	Uitbreiding / opsomming
zusätzliche(-er/-es/-em/-en)	aanvullende(e) (bijvoeglijk naamwoord)	Extra informatie
zwar..., aber / zwar..., doch	weliswaar ... maar	Tegenstelling

In de onderstaande lijsten staan alle signaalwoorden die zouden kunnen voorkomen op je eindexamen gesorteerd per tekstverband. Deze zijn handig om uit je hoofd te leren zodat je ze snel in de examenteksten herkent en weet welk verband erbij hoort. Het verband is vaak namelijk nog belangrijker dan de betekenis!

Uitbreiding / opsomming (Erweiterung / Weiterführung / Ergänzung)		
auch*	ook	Ich liebe es, Bücher zu lesen. Auch spiele ich gerne Fußball.
außerdem	bovendien	Ich liebe reisen. Gerne gehe ich mit dem Zug. Außerdem fahre ich gerne mit dem Auto in Urlaub.
ebenfalls	eveneens / ook	Sie ist Lehrerin. Ihre Frau arbeitet ebenfalls auf eine Schule.
erstens / zweitens / drittens	ten eerste / tweede / derde	Erstens müssen wir ein Reiseziel auswählen, zweitens müssen wir einkaufen machen, drittens müssen wir das Auto packen.
hinzu kommt	hier komt bij / bovendien (is er)	Er hat keine Erfahrung. Hinzu kommt , dass er die Sprache nicht spricht.
nicht nur ... sondern (auch)*	niet alleen ... maar ook	Sie ist nicht nur eine gute Lehrerin, sondern auch eine tolle Musikerin.
sowie	evenals / alsook	Wir brauchen Brot, Milch sowie Eier.
zudem	bovendien	Sie ist sehr nett und zudem sehr intelligent.
zusätzlich	bovendien / daarbij	Sie hat den Bericht geschrieben. Zusätzlich hat sie die Präsentation vorbereitet.

Reden / oorzaak (Begründung / Grund)		
denn	want	Ich gehe früh ins Bett, denn ich bin müde.
der Grund / die Gründe	de reden / de redenen	Der Grund für sein Fehlen ist, dass er krank ist.
indem	doordat	Er hat die Prüfung bestanden, indem er jeden Tag gelernt hat.
nämlich	namelijk	Ich kann nicht kommen. Ich habe nämlich schon einen anderen Termin.

Reden / oorzaak (Begründung / Grund) (vervolg)		
schließlich	want natuurlijk	Er hat hart gearbeitet, schließlich wollte er den Preis gewinnen.
weil	omdat	Er kam zu spät, weil er den Bus verpasst hatte.
das Ziel	het doel	Das Ziel des Spiels ist es, so viele Punkte wie möglich zu sammeln.

Tegenstelling (Gegensatz)		
aber	maar	Sie hat heute nichts getan, aber morgen wird sie hart arbeiten.
allerdings	echter	Ich liebe viele Sporten. Volleybal mag ich allerdings total nicht.
dagegen	daarentegen	Ich liebe süßes Essen. Dagegen mag ich salziges Essen total nicht.
dennoch	desalniettemin	Es war kalt. Dennoch gingen sie schwimmen.
doch	toch	Er hat sich nicht mit Sonnencreme eingerieben. Doch hat er keine rote Haut entwickelt.
eigentlich	eigenlijk	Seine Mutter bittet ihn, seine Schlafzimmer aufzuräumen. Eigentlich will er das nicht.
einerseits ..., andererseits	enerzijds..., anderzijds	Einerseits möchte ich ins Ausland gehen, andererseits will ich bei meiner Familie bleiben.
hingegen	daarentegen	Er ist sehr zufrieden mit seiner Note. Ich, hingegen , bin sehr frustriert.
immerhin	in ieder geval / toch	Es ist sehr dunkel. Immerhin können wir die Straße gut sehen.
jedoch	echter	Ich war sehr müde. Jedoch bin ich spät ins Bett gegangen.
obwohl	hoewel	Obwohl ihre Lieblingsfarbe rot ist, wählte sie das gelbe T-Shirt.
ohnehin	in ieder geval / toch	Es ist sehr dunkel. Ohnehin können wir die Straße gut sehen.

Tegenstelling (Gegensatz) (vervolg)

(nicht...), sondern	(niet...), maar	Diese Idee ist nicht gut, sondern total wertlos.
statt(dessen)	in plaats (daar)van	Dieses Gesetz hilft den Menschen überhaupt nicht. Stattdessen werden sie davon geschädigt.
trotz(dem)	(des)ondanks	Sie hat schnell gerannt. Trotzdem kam sie zu spät.
während	terwijl	Ich musste arbeiten, während ich lieber schlafen möchte.
zwar..., aber	weliswaar..., maar	Zwar findet er das Essen nicht lecker, aber er hat es ganz aufgegessen.

Beperking (Einschränkung)

jedenfalls / auf jeden Fall	in elk geval	Von den 10 Prüfungen habe ich jedenfalls 8 bestanden.
nur	slechts / alleen (maar)	Ich habe nur eine Stunde Zeit, dann muss ich gehen.

Gevolg / conclusie (Folge / Schlussfolgerung)

also	dus	Viele Menschen haben gesagt, dass sie rot eine schöne Farbe finden. Rot ist also eine populäre Farbe.
daher	vandaar	Er hat kein Auto. Daher fährt er mit dem Fahrrad zur Arbeit.
damit	zodat / om te bereiken dat	Sie spart Geld, damit sie sich ein neues Auto kaufen kann.
demnach	daarom / dus	Er hat hart gearbeitet. Demnach hat er die Beförderung verdient.
deshalb	daarom	Er hat viel geübt. Deshalb hat er das Spiel gewonnen.
deswegen	daarom	Ich habe mein Handy verloren. Deswegen kann ich dich nicht anrufen.
je..., desto	hoe..., hoe	Je mehr man übt, desto besser wird man.
so*	dus / zo	Es war draußen sehr kalt, so blieben wir drinnen.
so... dass	zo..., dat	Sie war so müde, dass sie sofort eingeschlafen ist.

Voorbeeld geven / concreet maken (Illustrieren / konkretiseren)

Beispiel	voorbeeld	Es gibt viele schöne Städte in Europa, als Beispiel nenne ich Paris.
etwa	bijvoorbeeld	Viele Länder haben strenge Einreisebestimmungen, etwa die USA.
so*	zo / bijvoorbeeld	Man sollte Obst essen, so Äpfel und Bananen."
zum Beispiel	bijvoorbeeld	Viele Tiere sind bedroht, zum Beispiel der Eisbär.

Vergelijken (Vergleichen)

(eben / genau) so ... wie	(net / precies) zo ... als	Sie ist genauso klug wie ihre Bruder.
weder ... noch	noch ... noch (geen van beiden)	Sie mag weder Kaffee noch Tee.

Versterking (Steigerung)

erst recht	pas echt	Sie war schon müde, nach der langen Wanderung erst recht .
gar	al helemaal / zelfs	Die Erklärung war vage. Ich habe sie gar nicht verstanden.
in der Tat	inderdaad	Sie arbeitet sehr hart. In der Tat arbeitet sie jeden Tag bis spät in die Nacht.
nicht nur ... sondern (auch)*	niet alleen ... maar zelfs	Die Malerei war nicht nur schön, sondern total wunderbar."
sogar	zelfs	Er hat alle Aufgaben erledigt, und hat sie sogar alle perfekt gemacht."
tatsächlich	inderdaad	Er hat das Spiel gewonnen. Tatsächlich hat er sehr gut gespielt.
zumal	vooral omdat	Heute spiele ich kein Fußball, zumal es den ganzen Tag regnet.

Extra informatie (Zusatz)

übrigens	overigens / 'by the way'	Übrigens habe ich gestern das Buch gefunden, das du suchst!
zusätzlich(e)	aanvullend(e) (bijvoeglijk naamwoord)	Es gibt zusätzliche Tipps auf der Webseite.

Tijd / volgorde (Zeit / Reihenfolge)		
anfangs	aanvankelijk / in eerste instantie	Anfangs war es schwierig, aber mit der Zeit wurde es einfacher.
bevor	voor(dat)	Bevor ich zur Schule gehe, esse ich Frühstück.
bis	totdat	Bis ich meine Hausaufgaben gemacht habe, darf ich keine Videogames spielen.
damals	vroeger	Damals , in meiner Kindheit, haben wir immer draußen gespielt.
Früher	vroeger / in het verleden	Früher war alles einfacher als heute.
heutzutage / heute	nu / tegenwoordig / vandaag de dag	Heutzutage nutzen viele Menschen ein Laptop für ihre Arbeit.
inzwischen	ondertussen	Sie hat sich viel verbessert. Inzwischen spricht sie fließend Deutsch.
jetzt	nu / tegenwoordig	Ich habe lange gewartet. Jetzt ist es endlich soweit.
mittlerweile	ondertussen	Sie hat damals wenig Erfahrung gehabt. Mittlerweile ist sie aber ein Experte.
seitdem	sindsdien	Letztes Jahr hatte er sehr schlechte Noten. Seitdem hat er sich stark verbessert.
später	later	Sollen wir später ins Kino gehen? Morgen vielleicht?
während*	tijdens	Während sie zur Schule fährt, beginnt es zu regnen.
zuletzt	als laatste / tenslotte	Zuletzt habe ich den Laden hermetisch verschlossen.

* Woord komt meerdere keren voor in de lijst.

Tekstverbanden

In de volgende lijst staan woorden die verbanden tussen tekstdelen kunnen aangeven.

Lijst op alfabetische volgorde		
Abschwächung	afzwakking	tegenstelling / beperking / afzwakking
Abstrahierung	algemeen / abstract maken	generalisatie
Bedingung	voorwaarde	tegenstelling / beperking / afzwakking
Begründung	beredenering	reden
Beispiel(e)	voorbeelden	voorbeeld geven
Bestätigung	bevestiging	bevestigen
Beweis	bewijs	bevestiging
ein neuen Thema/neue Aspekte	een nieuw thema / nieuwe aspecten	opsomming / uitbreiding
Einräumung	toevoeging	tegenstelling / beperking / afzwakking
Einschränkung	beperking	tegenstelling / beperking / afzwakking
Ergänzung	uitwerking	uitbreiding / opsomming
Erklärung	verklaring	reden
Erläuterung	toelichting	voorbeeld geven
Folgerung	gevolg	gevolg / conclusie
Gegensatz	tegenstelling	tegenstelling / beperking / afzwakking
Illustration	illustratie	voorbeeld geven
in Frage stellen	in twijfel trekken	tegenstelling / beperking / afzwakking
Konkretisierung	concreet maken	voorbeeld geven
Konsequenz	consequentie	gevolg / conclusie
Relativierung	relatievering	tegenstelling / beperking / afzwakking
Rückschluss	gevolgtrekking	gevolg / conclusie
Schlussfolgerung	conclusie	gevolg / conclusie
Steigerung	versterking	versterking
Ursachen	oorzaken	reden
Verallgemeinerung	algemeen maken	algemeen maken
Verharmlosung	triviaal maken	tegenstelling / beperking / afzwakking
Verschärfung	verscherping	versterking
Vorbehalt	voorbehoud	tegenstelling / beperking / afzwakking
Weiterführung	voortzetting	uitbreiding / opsomming
Widerlegung	weerlegging	tegenstelling / beperking / afzwakking
Widerspruch	tegenspraak	tegenstelling / beperking / afzwakking
Zusammenfassung	samenvatting	conclusie
Zuspitzung	toespitsing	versterking

Uitbreiding/ opsomming

Bij het verband uitbreiding / opsomming wordt nieuwe aanvullende informatie verteld aansluitend op de vorige zin/ alinea. Een voorbeeld hiervan is: *Apen houden heel erg van bananen. Daarnaast vinden ze noten ook lekker.*

Ergänzung	uitwerking	Er wordt nieuwe informatie gegeven over een eerder genoemd onderdeel
Weiterführung	voortzetting	Een argument wordt weer opgepakt en verder uitgewerkt
Ein neuen Thema/neue Aspekte	een nieuw thema / nieuwe aspecten	Er wordt een nieuw aspect of onderwerp aan het voorafgaande geïntroduceerd

Bevestiging

Een bevestiging lijkt soms op een uitbreiding of opsomming. Het verschil is dat een bevestiging inhoudelijk herhaalt en dus bevestigt wat er vooraf wordt gezegd, terwijl een opsomming vaak nieuwe dingen vertelt. Een voorbeeld van een bevestiging is: *Apen houden heel erg veel van bananen. Een studie van het WWF toont aan dat 80% van de diertuinapen een voorkeur heeft voor bananen*

Bestätigung	bevestiging	Er wordt aangetoond/bevestigd dat iets (het voorafgaande) waar is
Beweis	Bewijs	Er wordt aangetoond/bevestigd dat iets (het voorafgaande) waar is

Reden / oorzaak

Een redengevend verband, geeft zoals de naam al zegt een reden. Er wordt verteld waarom iets is zoals het is. Een voorbeeld hierbij is: *Apen eten veel bananen, want ze houden van fruit.*

Begründung	Beredenering	Er wordt een reden gegeven voor een eerder besproken fenomeen/feit
Erklärung	Verklaring	Er wordt een verklaring gegeven voor een eerder genoemd feit
Ursachen	Oorzaken	Er worden redenen/oorzaken genoemd voor het ontstaan van iets

Gevolg / conclusie

Een gevolg/conclusie kan soms lijken op een redengevend verband of op een versterking. Het belangrijkste om te onthouden is dat bij een conclusie nooit nieuwe informatie wordt verteld en een gevolg altijd verband houdt met de oorzaak die eraan vooraf gaat. Een voorbeeld hierbij is: *Apen eten veel bananen. In bananen zitten veel vitamines. Dus apen krijgen veel vitamines binnen.*

Folgerung	gevolg	Er worden gevolgen gegeven van iets wat voorafgaand genoemd is
Konsequenz	consequentie	Er worden gevolgen gegeven van iets wat voorafgaand genoemd is
Rückschluss	Gevolgtrekking	Logische gevolgtrekking uit wat voorafgaat
Schlussfolgerung	Conclusie	De uitkomst van de overdenkingen, argumenten en observaties
Zusammenfassung	Samenvatting	Het voorgaande wordt samengevat

Versterking / toespitsing

Met een versterking probeert een schrijver vaak de grootte of de mate van een onderwerp of probleem te versterken. Een voorbeeld hierbij is: *Als een bodybuilder die steen al nauwelijks kan optillen, kan ik het al helemaal niet.* Het versterkt hoe zwaar de steen is. Dit lijkt soms op een concluderend verband. Je kunt namelijk ook zeggen, als een bodybuilder die steen al nauwelijks kan optillen, kan ik het *dus* helemaal niet. Een conclusie past hier alleen niet, want misschien is de ik-persoon ook wel een bodybuilder, dit hoeft niet per sé een direct gevolg of conclusie te zijn van wat vooraf ging.

Steigerung	Versterking	Een argument wordt nog sterker neergezet
Verschärfung	Verscherping	Een punt wordt nog specifieker gemaakt en beargumenteerd
Zuspitzung	Toespitsing	De schrijver focust zich geheel op het maken van één punt

Voorbeeld geven / concreet maken

Een voorbeeld geven spreekt vrij voor zich, maar is toch goed om even bij stil te staan. Zo kan bijvoorbeeld de betekenis van *Konkretisierung* vrij vaag overkomen, maar het betekent gewoon het geven van een voorbeeld. Een voorbeeldzin voor het geven van een voorbeeld is: *Voor de meeste beroepen moet je wel wat doen voordat je aan de slag mag. Zo moet je om piloot te worden minimaal 2 jaar lang een opleiding doen*

Beispiele	Voorbeelden	Er wordt een voorbeeld gegeven
Erläuterung	Toelichting	Er wordt een voorbeeld gegeven als uitleg
Konkretisierung	Concreet maken	Er wordt een voorbeeld gegeven
Illustration	Illustratie	Er wordt een voorbeeld gegeven

Algemeen maken

Iets algemeen maken betekent eigenlijk dat je het tegenovergestelde doet van een voorbeeld geven. In plaats van dat je iets speciefs vertelt, zoals een specifieke studie, beroep of iets dergelijks, maak je er juist iets algemeen van. Een voorbeeld: *Om piloot te worden moet je minimaal 2 jaar lang een opleiding doen. Voor de meeste beroepen moet je sowieso wel wat doen voordat je aan de slag mag.*

Abstrahierung	algemeen / abstract maken	Van een voorbeeld wordt iets algemeen gemaakt
Verallgemeinerung	algemeen maken	Van een voorbeeld wordt iets algemeen gemaakt

Tegenstelling / afzwakking / beperking

Bij een tegenstelling / afzwakking / beperking wordt altijd iets tegengesteld gezegd over een eerder gemaakte uitspraak. De mate waarop dit tegengesteld is kan best wel verschillen. Daarom kun je een indeling maken tussen een tegenstelling, een afzwakking en beperking. Deze drie lijken wel erg op elkaar en de grenzen zijn soms grijs, dus maak je geen zorgen als je het verschil niet precies weet! Ze komen nauwelijks met z'n allen voor in één opgave, maar het is wel handig als je het verschil kent. Dat verschil wordt duidelijk met de volgende drie voorbeelden:

Een beperking: *Als je de pilotenopleiding in Twente doet, kun je alleen maar piloot worden bij de KLM.* (Je bent dus beperkt omdat je alleen maar bij KLM kan vliegen)

Een afzwakking: *Hoewel je als piloot de hele wereld ziet, blijf je overal maar kort.* (Je laat ook een andere, in dit geval negatievere kant, zien van je uitspraak)

Een tegenstelling: *Een vliegtuigpiloot vliegt de hele wereld over. Een helikopterpiloot gaat daarentegen nooit de grens over.* (Hier zie je heel duidelijk de tegenstelling tussen de hele wereld over — nooit de grens over, dit zijn veel meer uitersten dan bij een afzwakking)

Ablehnung	afwijzing	tegenstelling	Een eerder gemaakte uitspraak wordt ontkracht of afgewezen
Abschwächung	afzwakking	afzwakking	Een eerder gemaakte uitspraak wordt minder sterk gemaakt of in twijfel getrokken
Bedingung	voorwaarde	beperking	Er is in principe sprake van een bepaalde uitkomst, behalve als X gebeurt (X is voorbehoud)
Einräumung	toegeving	tegenstelling	Een tegengestelde kant wordt ook toegelicht
Einschränkung	beperking	beperking	Een voorwaarde die het aantal mogelijke oplossingen / oorzaken / gevolgen beperkt
Entkräftung	ontkrachting	tegenstelling	Er wordt aangetoond dat iets fout is (dus tegengesteld)
Gegensatz	tegenstelling	tegenstelling	Er wordt een tegenstelling gegeven
in Frage stellen	in twijfel trekken	afzwakking	Iets wordt minder sterk gemaakt of in twijfel getrokken
Relativierung	relativering	afzwakking	Iets wordt minder sterk gemaakt of in twijfel getrokken

Verharmlosung	triviaal maken	afzakking	iets wordt minder sterk gemaakt of in twijfel getrokken
Vorbehalt	voorbehoud	beperving	Er is in principe sprake van een bepaalde uitkomst, behalve als X gebeurt (X is het voorbehoud)
Widerlegung	weerlegging	afzwakking	Er wordt aangetoond dat iets fout is (dus tegengesteld)
Widerspruch	tegenspraak	tegenstelling	Er wordt aangetoond dat een stelling of bewering fout is (dus tegengesteld)

Overige

Deze overige woorden zijn geen tekstverbanden, maar komen wel heel vaak voor in die context, dus ze zijn daarom handig om ook te leren.

Argumenten	Argumenten	Redenen voor een bepaalde standpunt
Behauptung	Bewering	De schrijver noemt een bepaald standpunt over een onderwerp
Einleitung	Inleiding	Een bepaald (deel)onderwerp wordt geïntroduceerd

Basiswoorden

Hieronder vind je de zogenaamde 'basiswoorden' Duits. Deze lijst is gemaakt op basis van de examens van afgelopen jaren. De woorden die hier staan komen daarin relatief vaak voor. Wanneer je aan je woordenschat wilt werken in voorbereiding op je examen, kun je deze woordenlijst leren. Om het leren gemakkelijker te maken, zijn de woorden in categorieën ingedeeld. Cursief gedrukte woorden komen vaker in vwo-examens dan in havo-examens voor. Desalniettemin kunnen ze ook voor havoleerlingen handig zijn om te leren.

Belangrijk voor het begrijpen van de vraag en antwoorden	
I. In de vraag	
Annahme	stelling
Aussage	uitspraak
bedeuten → Bedeutung	betekenen → betekenis
behaupten → Behauptung	beweren → bewering
sich beziehen (=sich verhalten) Beziehung, Verhältnis	zich verhouden verhouding
entsprechen	overeenkomen met
ersetzen	vervangen
schliessen aus	concluderen uit
Verfasser(in)	auteur (m/v)
<i>erwähnen</i>	<i>noemen</i>
<i>hervorgehen aus</i>	<i>voortkomen uit</i>
II. In de tekst	
Absatz	alinea
dem 3. Absatz nach	volgens de 3 ^e alinea
Satz	zin
Seite	pagina; kant
Zeile	regel

Belangrijke tijdsbepalingen	
als	toen
bisher (=bislant)	tot nu toe
derzeit	nu
häufig	vaak
heute	vandaag
immer	altijd
innerhalb von...	in een tijdsbestek van...
inzwischen	intussen
jetzt	nu
manchmal	soms
nachdem	nadat
nie(mals)	nooit
nun	nu
oft	vaak

Belangrijke tijdsbepalingen (vervolg)	
schließlich	tot slot
schon	al / reeds
selten	zelden
sobald	zodra
sofort	meteen
während	terwijl / tijdens
wann	wanneer
wenn	als (leidt een voorwaarde in)
<i>bald</i>	<i>spoedig</i>
<i>bereits</i>	<i>al / reeds</i>
<i>damals</i>	<i>destijds</i>
<i>dauerhaft</i>	<i>duurzaam</i>
<i>künftig</i>	<i>in de toekomst</i>
<i>letztlich</i>	<i>recent</i>
<i>mittlerweile</i>	<i>ondertussen</i>
<i>rasch</i>	<i>snel</i>
<i>ständig</i>	<i>steeds; de hele tijd</i>
<i>zunächst</i>	<i>allereerst</i>

Negatieve strekking	
befürchten → Furcht	vrezen → angst
fehlen	ontbreken / missen
Fehler	fout
kaum	amper / nauwelijks
leider	helaas
Lüge	leugen
mangelhaft	gebrekkig
mangeln	ontbreken / missen
niedergeschlagen	teneergeslagen / ontmoedigd
Opfer	slachtoffer
scheitern	mislukken
Verlust	verlies
verschwinden	verdwijnen
warnen vor	waarschuwen voor / afraden
<i>ablehnen</i>	<i>afkeuren</i>
<i>(be)drohen → Drohung</i>	<i>(be)dreigen → dreiging</i>
<i>Empörung → empört</i>	<i>verontwaardiging → verontwaardigd</i>
<i>enttäuscht</i>	<i>teleurgesteld</i>
<i>heuchlerisch</i>	<i>huichelachtig / hypocriet</i>
<i>sich irren → Irrtum</i>	<i>zich vergissen → vergissing</i>
<i>(er)löschen</i>	<i>verwijderen</i>
<i>verletzen → Verletzung</i>	<i>kwetsen / overtreden → blessure / overtreding</i>

Positieve strekking	
Erfolg → erfolgreich	succes → succesvol
erlaubt	toegestaan
sich freuen → froh	blij zijn → vrolijk / blij
gelingen	lukken
Lösung	oplossing
richtig	juist
wichtig	belangrijk
<i>hoffen → Hoffnung</i>	<i>hopen → hoop</i>
<i>schaffen</i>	<i>voor elkaar krijgen / lukken</i>
<i>-wert / Wert</i>	<i>-waarde / waarde</i>

Overige emoties en toon in de tekst	
Begeisterung → begeistert	enthousiasme → enthousiast
Empörung (empört)	verontwaardigheid (verontwaardigd)
ernst (nehmen)	serieus(nemen)
erstaunen → erstaunt / erstaunlich	verbazen → verbaasd / verbazingwekkend
Gleichgültig(keit)	onverschillig(heid)
Überraschung → überrascht	verrassing → verrast
<i>verwunderlich → verwundert</i>	<i>wonderbaarlijk → verwonderd</i>

Onderzoek doen, onderwijs, opvoeding	
Ausbildung	opleiding
Ausnahme	uitzondering
Bildung	vorming, ontwikkeling
Eltern	ouders
erforderlich	nodig, vereist
Ergebnis	resultaat
Erziehung	opvoeding
Fähigkeit	vaardigheid
Fehlerquote	foutmarge
fordern	eisen
fördern	stimuleren
Forschung → Forscher	onderzoek → onderzoekers
Herausforderung	uitdaging
leisten → Leistung	presteren → prestatie
überfordert	overbelast
unterrichten → Unterricht	onderwijzen → onderwijs
Wissenschaft → Wissenschaftler	wetenschap → wetenschappers
zeigen	(aan)tonen
<i>angeblich</i>	<i>zogenaamd</i>
<i>belegen (=nachweisen)</i>	<i>aantonen, bewijzen</i>
<i>Bilanz</i>	<i>resultaat</i>

Onderzoek doen, onderwijs, opvoeding (vervolg)	
<i>bilden</i>	<i>vormen, maken</i>
<i>Daten</i>	<i>data, gegevens</i>
<i>Fazit</i>	<i>resultaat</i>
<i>laut</i>	<i>volgens</i>
<i>prägen</i>	<i>beïnvloeden</i>
<i>Umfrage</i>	<i>rondvraag</i>
<i>Verfahren</i>	<i>het procédé / de werkwijze</i>
<i>veröffentlichen</i>	<i>publiceren</i>
<i>(An)Zeichen (=Hinweis)</i>	<i>teken / aanwijzing</i>

Mens en maatschappij	
Behörde	de overheid / de autoriteiten
sich benehmen (=sich verhalten)	zich gedragen
Bundesland	deelstaat (16 in Duitsland)
DDR → Deutsche Demokratische Republik	voormalig Oost-Duitsland
Fernsehen	televisie
Geschäft	'business' / zaken / winkel
Geschichte	geschiedenis; verhaal
Gesellschaft	maatschappij
Gesetz	wet
Kampf	strijd
Kunde	klant
Leute	mensen
schützen → Schutz	beschermen → bescherming
Umwelt	milieu
Urlaub	vakantie
Verhalten (=Benehmen)	gedrag
vorbeugen	voorkomen
Wahl	keuze / verkiezingen
wählen	kiezen
Werbung	reclame
Wirtschaft	economie
<i>sich beschäftigen</i>	<i>zich bezighouden</i>
<i>sich bewerben</i>	<i>solliciteren</i>
<i>kündigen → Kündigung</i>	<i>ontslaan → ontslag</i>
<i>Maßnahme</i>	<i>maatregel</i>
<i>Wettbewerb</i>	<i>wedstrijd / concurrentie</i>

Lichaam en zintuigen	
Alter	leeftijd
Gedächtnis	geheugen
Körper	lichaam
Schmerz	pijn
<i>Herz</i>	<i>hart</i>
<i>Hirn (=Gehirn)</i>	<i>hersenen</i>
<i>nähren → Nahrung (=Ernährung)</i>	<i>voeden → voeding</i>

Lijkt op het Nederlands	
sich ändern	veranderen
Ärger	ergernis
Art	aard, / soort
auf Grund (ook als één woord: aufgrund)	op grond van...
Fach (mv: Fächer)	vak
Fall (mv=Fälle)	geval
führen	leiden / voeren
ganz	gans, helemaal
gebrauchen (=benutzen)	gebruiken
gehören	horen bij
Gewalt	geweld
Hälfte	helft
haupt- (bijv. : Hauptstadt)	hoofd (bvb: hoofdstad)
Hilfe	hulp
leicht (=einfach)	licht / eenvoudig
Ort	oord / plek
schön	mooi
schwer (=schwierig)	zwaar / moeilijk
Teil	deel
Übung	oefening
Unfall	ongeval
unterscheiden	onderscheiden
unterschiedlich	verschillend
Urteil → beurteilen	oordeel → beoordelen
verstehen	verstaan / begrijpen
vielleicht	wellicht / misschien
Vorurteil	vooroordeel
Zahl	aantal
Zeit	tijd
<i>bezeichnen</i>	<i>betekenen</i>
<i>durchschnittlich</i>	<i>'doorsnee-lijk': gemiddeld</i>
<i>empfehlen</i>	<i>aanbevelen</i>
<i>steuern</i>	<i>sturen</i>

'Valse vrienden', niet wat het lijkt	
bekommen	krijgen (niet: bekomen)
brauchen	nodig hebben (niet: gebruiken)
denn	want (niet: dan)
dürfen	mogen (niet: durven)
fast	bijna (niet: vast)
herstellen → Hersteller	produceren → producent (niet: herstellen)
machen	doen (niet: maken)
nett	aardig (niet: netjes)
sollen	moeten (niet: zullen)
versprechen	beloven (niet: verspreken)
verständlich → Verständnis	begrijpelijk → begrip (niet: verstandig)
versuchen	proberen (niet: verzoeken)
wachsen	groeien (niet: wachten)
<i>aufschließen → aufgeschlossen</i>	<i>openen → openen (niet: afsluiten)</i>
<i>auslösen</i>	<i>veroorzaken</i>
<i>bedürfen → Bedürfnis</i>	<i>nodig hebben → behoefte (niet: bederven)</i>
<i>eng</i>	<i>nauw (niet: eng)</i>
<i>erst</i>	<i>pas (niet: eerst)</i>
<i>klar</i>	<i>duidelijk (niet: klaar)</i>
<i>knapp</i>	<i>bijna (niet: knap)</i>
<i>offenbar</i>	<i>blijkbaar (niet: openbaar)</i>
<i>(aus)reichen</i>	<i>voldoen (niet: uitreiken)</i>
<i>schlimm</i>	<i>erg (niet: slim)</i>

Varia	
entscheiden → Entscheidung	beslissen → beslissing
Gerät	toestel / apparaat
nächste	volgende
reden	spreken
sonst	voor de rest / anders
unbedingt	zeker / beslist
verfügen → Verfügung	beschikken → beschikking
(an/ver)wenden	toepassen
ziehen	trekken
Ziel	doel
<i>ziemlich</i>	<i>tamelijk / nogal</i>
<i>ähnlich</i>	<i>vergelijkbaar</i>
<i>Beschleunigung → Entschleunigung</i>	<i>versnelling → onthaasting</i>
<i>beteiligt</i>	<i>betrokken</i>
<i>durchaus</i>	<i>volkomen / geheel en al</i>
<i>erhalten</i>	<i>bevatten</i>
<i>fern → entfernen</i>	<i>ver weg → verwijderen</i>
<i>gerade</i>	<i>juist / precies</i>
<i>trennen → Trennung</i>	<i>scheiden → scheiding</i>

Voorzetsels en belangrijke grammaticale constructies	
ab-	af-
auf-	op- / open-
dieser, diese, dieses	deze
jeder, jede, jedes	elke
manche	sommige
solche	zulke
weiter-	verder-
wieder-	weer- / opnieuw-
zu-	toe-
<i>der/die jenige der/die</i>	<i>degene/diegene die</i>
<i>deren</i>	<i>hun / van hen</i>
<i>eher... als...</i>	<i>eerder/liever... dan...</i>
<i>nicht zuletzt</i>	<i>niet in de laatste plaats</i>
<i>sei/seien</i>	<i>is/zijn (volgens iemand anders dan de schrijver van de tekst)</i>
<i>wäre</i>	<i>zou zijn</i>
<i>wider-</i>	<i>tegen-</i>

Bekend verondersteld	
I. Woorden algemeen	
billig	goedkoop
dort	daar
Erwachsene	volwassene
etwas	iets
fahren	rijden, varen
früh(er)	vroeg(er)
gestern	gisteren
heute	vandaag
Krank(heit)	ziek(te)
spät(er)	laat (later)
teuer	duur
II. Woorden grammatica	
aber	maar
aus	uit
bei	bij
bis(her)	tot (nu toe)
dazu	daartoe / daarvoor
durch	door
für	voor
gegen	tegen
genau	precies
nach(dem)	naar / na(dien)

Bekend verondersteld (vervolg)	
neben	naast
nur	alleen
oder	of
ohne	zonder
seit(dem)	sinds(dien)
statt	in plaats van
über	over
um	om / rond / rondom
von	van
vor(her)	voor(heen)
wann?	wanneer?
was?	wat?
wer?	wie?
wie?	hoe?
wo?	waar?
woher?	waarvandaan?
wohin?	waarheen?
zu	tot / te
zwischen	tussen